

Raziskovanje kitajske kulture

Naučimo se skupaj!

Kaj je kultura?

Nekateri si predstavljajo kulturo kot:

- nekaj, kar ločuje ljudi med seboj;
- sredstvo za komuniciranje med ljudmi;
- zgodovinski dosežki družabnega življenja;
- je nekaj, kar se naučimo, delimo in prenašamo iz ene generacije v drugo.

Pregled kitajske kulture

Veliko kulturnih prvin!

Vsebina

- **1. Kitajska religija in filozofija:**
konfucianizem, taoizem, budizem
- **2. Sodobna poslovna kultura & bonton**
- **3. Kitajska kuhinja**
- **4. Kitajska umetnost in obrti:**
slikarstvo, opera, vezenje, borilne veščine

1. Religija in filozofija

- Kitajska ima približno 4100 let staro zgodovino.
- Konfucionizem, taoizem in budizem so tri največje filozofije (miselnosti), iz katerih izhaja večina vrednot.

miselnost	glavne osebnosti	čas	skupaj
konfucianizem	Konfucij	479 pr.n.š.	2500 let
taoizem	Laozi	6 st. pr. n. š.	2500 let
budizem	Šakjamuni	6 st. pr. n. š., na Kitajskem v 6. st.	1500 let

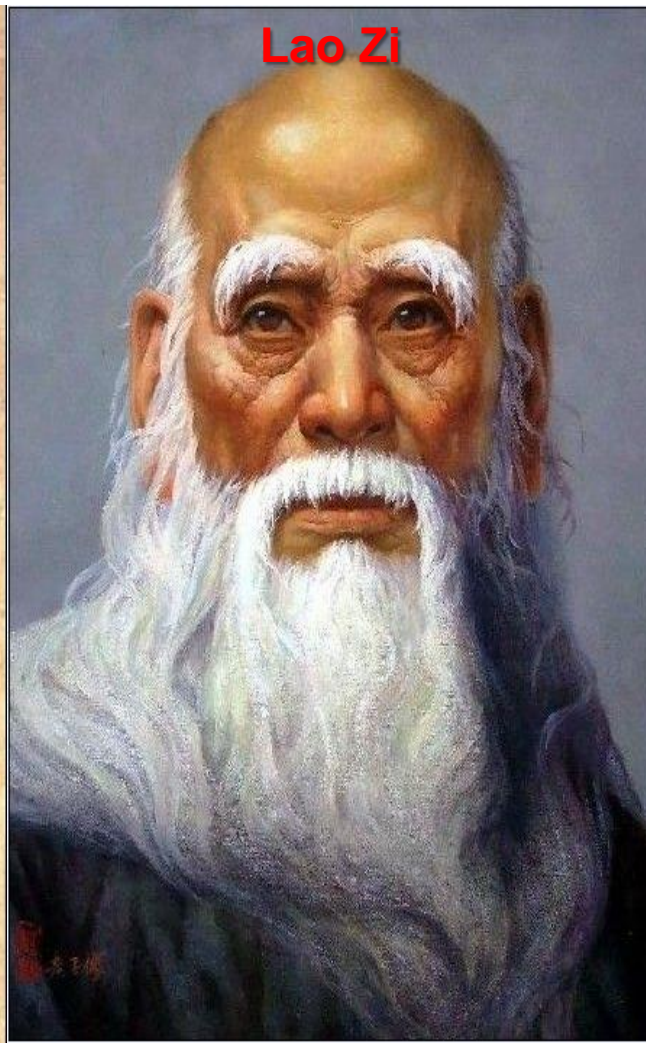

Voditeljji

konfucianizem

taoizem

budizem

1.1 Konfucianizem

- Je vzhodnoazijska filozofsko-politična smer, ki jo je uvedel kitajski modrec in filozof Konfucij (Kǒng Fūzǐ, lit. "mojster (učitelj) Kong", **551–478 pr. n. š.**).
- To je vera in filozofski nauk, ki je imel zelo velik vpliv na kulturo in zgodovino jugovzhodne Azije. Oznanjal je:
 - pravičnost,
 - resnicoljubnost,
 - spoštovanje staršev, ljudi in oblasti.

Nauki konfucianizma

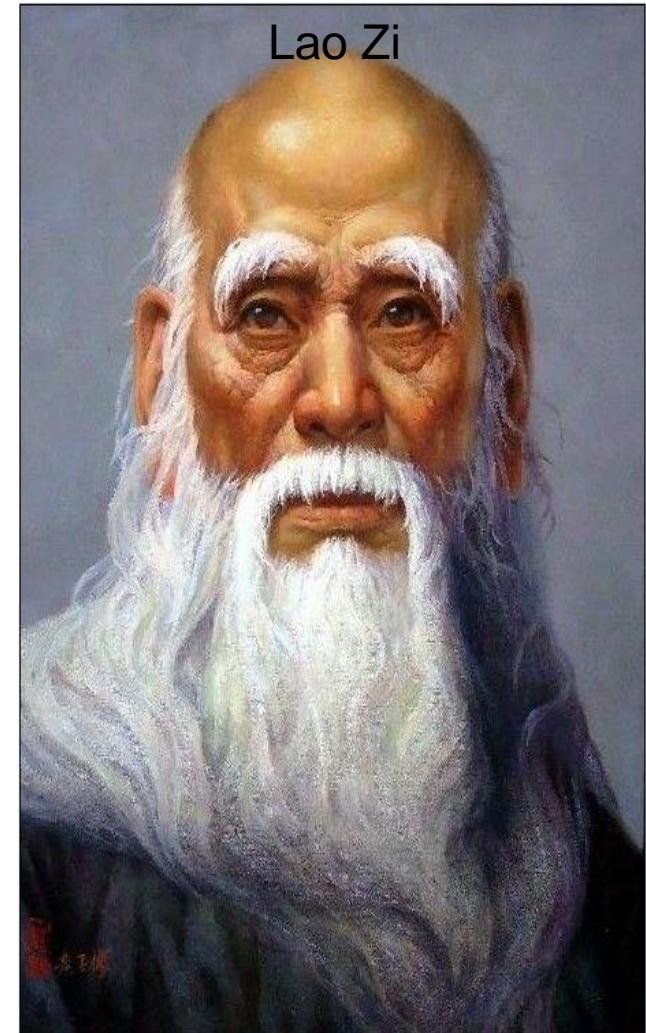
Ren 仁 (dobrota, ljubezen) & Li 礼 (obredi)---zvestoba, lojalnost

- Celotni nauk temelji na petih osnovnih vrlinah:
 - *ren* - pravičnost,
 - *xin* - iskrenost, zanesljivost do sebe in do drugih,
 - *shu* - strpnost,
 - *zhong* - zvestoba, lojalnost .
 - Izrednega pomena so namreč odnosi, moralne vrline.
- Poudarek na dostojanstvu in etičnih vrednotah– postati dober državljani.

1.2 Taoizem

- Laozi (老子; pinyin: Lǎozǐ;) kitajski filozof, ki je živel približno v 6. st. pr. n. š. in je glavni voditelj taoizma.
- Laozi dobesedno pomeni “stari mojster”, na splošno pa pomeni spoštljiv naziv nekemu.
- Taoizem je filozofski in verski nauk - verovanje v duhove in božanstva. Prevladovalo je predvsem verovanje v naravne sile.

Nauki taoizma

Wu wei (无为; pinyin: *wúwéi*) - glavna misel taoizma.

Dobesedno *wu wei* pomeni "brez ukrepanja, nenačrtovano dejanje". Pogosto je izražen kot protislovje *wei wu wei*, kar pomeni "ukrep brez ukrepanja" ali "enostavno početje".

Ljudje naj bi živeli v skladu z naravo.

1.3 Budizem

- Religija in filozofija, ki obsega različne tradicije, prepričanja in prakse, večinoma naj bi temeljile na naukih Šjakjamunija (Gavtama), bolj znanega po imenu “Buda”.
- Buda je živel in učil na vzhodnem delu indijske podceline v 6. in 4. st. pr. n. š.

Budizem na Kitajskem

- Najpomembnejša religija na Kitajskem.
- Razcvet v osrednjo Kitajsko leta 67 v času dinastije Han (206 pr. n. š. – 220).

Potovanje na zahod

Nauki budizma

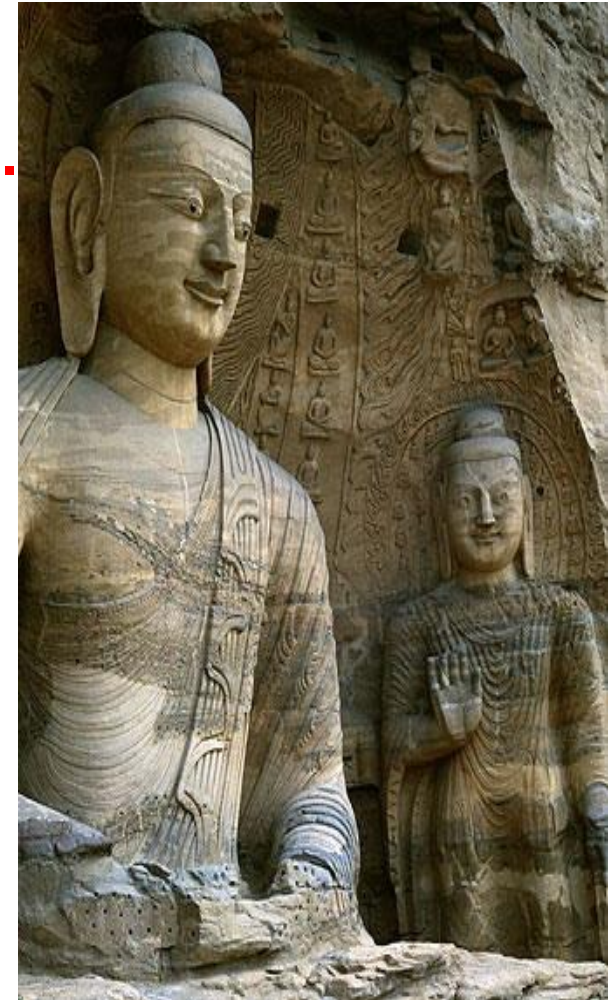
Vse življenje je trpljenje.

Vzrok trpljenja sta hrepenenje in poželenje.

- **Pet predpisov** (vadbena pravila), ki omogočajo boljše življenje in prinašajo srečo, pomeni izogibanje:

- ubijanja,
- kraje,
- uživanja,
- laganja in
- opojnih snovi

Opica kralj

2. Sodobna poslovna kultura & bonton

1. Zakaj poznati kitajsko kulturo?

- A. Kitajska postaja gospodarska velesila.
- B. Spoznavanje različnih kultur in izmenjava

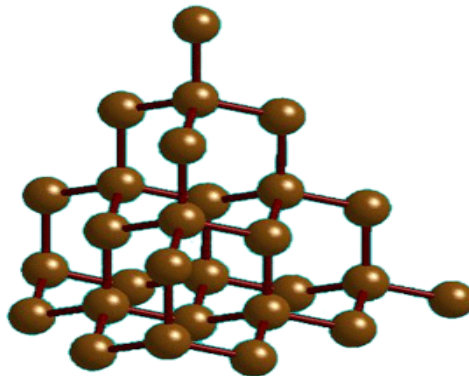
2. Ozadje sodobne poslovne kulture in bontona

Civilizacijo Kitajske so skoraj dva tisoč let oblikovale filozofije in religije konfucianizma, taoizma in budizma, kar je imelo velik vpliv na skoraj četrtno človeške rase.

2.1 Način poslovanja , odnos (Guanxi)

- Izraz “Guanxi” v slovenščini nima direktnega prevoda, uporabljamo poimenovanje “veze in poznanstva”.
- Kitajska poslovna kultura temelji v nasprotju z zahodom na **medsebojnih odnosih**. Izraz za uspešnega človeka na zahodu je “premožen”, na Kitajskem pa “dobro povezan” (oseba z mnogimi vezami in poznanstvi).
- Guanxi se vzpostavlja skozi odnose s posamezniki. Za uspešno poslovanje na Kitajskem je potrebno navezati tesne stike ter si pridobiti zaupanje in spoštovanje. Ustvarjanje vzdušja medsebojnega zaupanja lahko traja nekaj let. Potrebno je spoznati njihovo ozadje, katere teme pogovora imajo najraje ter katero vrsto hrane imajo najraje.

2.2 “Obraz” (Lian or Mianzi)

“Lian” ugled človeka in spoštovanje.

Obraz pomeni vrednoto, ki jo ima nekdo v okolju.

Primer pri poslovnih pogajanjih:

Pri pogajanjih Kitajci ne priznajo, da česa ne zmorejo. Raje potrdijo, pa čeprav to ni res. Kadar rečejo “DA” to še nujno ne pomeni, da stvar razumejo ali obvladajo. Priporočljivo je, da tuji poslovneži pri pogajanjih preverijo, ali z dogovorjenim obe strani razumeta isto.

- Nevljudno odgovoriti z “NE”.
- Sopomenke besede “NE”: “bu fangbian” (neprijetno), “tai kunnan” (pretežko) or “huoxu” (morda).

Vpliv na ODNOS in OBRAZ

Kako vzpostaviti odnos?

Vljudnost zahteva vzajemnost(礼尚往来: lǐshàng wǎng lái)

1. Odnos se začne in gradi na osnovi zaupanja v posameznika ali v podjetje. Preden bodo Kitajci z nekom poslovali, si je potrebno pridobiti zaupanje in spoštovanje.
2. Kitajci se pogosto čutijo dolžne, da pri prvem poslovanju sodelujejo s prijatelji, s katerimi so navezali tesne stike in so nanje čustveno navezani.
3. Vino ima pomembno vlogo pri vzpostavljanju medsebojnih odnosov, del tega je tudi sodelovanje pri njihovi kulturi pitja. Če ne sodelujemo, bodo bili do nas sumničavi. Pogosta fraza med srečanji: “Če smo prijatelji, izpijmo do dna, drugače naredimo požirek.”

Glavna pravila pri pogajanjih

Za sklenitev uspešnega posla s Kitajci je potrebno imeti zelo potrpežljiv pristop.

- **Kitajskega poslovneža ne smemo nikoli užaliti.**
- Ne kažemo s prstom ali kakšnim ostrim predmetom (svinčnik...).
- Smo potrpežljivi in nikoli ne dvignemo glasu.
- Ne nosimo svetlih barv.

2.3 Obdarovanje

Obdarovanje spada v kitajsko poslovno kulturo.

Pravila:

- Škarje, nož ali drugi ostri predmeti pomenijo konec odnosa.
- Ne pričakujmo, da bodo darilo odprli takoj, ko jih prejmejo.
- Številka štiri pomeni enako kot “smrt” – izogibati se dajati darila ljudem v skupinah po štiri.
- Kitajskemu gospodu nikoli ne podarimo zeleno kapo (nezvestoba).
- Velik pomen barv – nikoli ne zavijemo darila v belo, modro ali črno barvo.
- Rdeča barva - barva sreče.
- Darilo lahko trikrat zavrnejo, preden ga bodo sprejeli.

2.3 Bonton pri jedi

1. Sedežni red pri jedi je odvisen od položaja v hierarhiji.
2. Večerja se prične, ko gostitelj nazdravi.
3. Jesti začnemo, ko začne jesti starejši gostitelj, ali izreče: “Jejmo!”
4. Hrano jemljemo s krožnika, ki je pred nami.
5. Če napičimo palčke navpično v riž, se to smatra za nevljudno (spominjajo na kadila, ki jih uporabljajo pri verskih obredih, pogrebih).

3. Kitajska kuhinja

- Kitajske kulinarične umetnosti so znane po vsem svetu. Pestrost jedi občutimo skozi vsa čutila.
- Lokalne jedi lahko, glede na značilnosti, razdelimo na osem glavnih tradicionalnih kuhinj.

Osem tradicionalnih kitajskih kuhinj

Jiangsu

Sodobne tehnike

Velika mesna kroglica

Fujian

Značilne juhe

Prepeličja jajca v juhi

Shandong

Odlična morska hrana

Morska kumara

Anhui

Hranilna hrana

Tai bai riba

Sichuan

Pikantna hrana

Piščanec s čili omako

Hunan

Kisle in začinjene jedi

Yi xiang riba

Zhejiang

Lahka, sveža hrana

Dong po svinjina

Guangdong

Dobrote

Fotiaoqiang

Pekinška raca

- ena najbolj znanih in okusnih jedi

4. Kitajska umetnost in obrti

1. Tradicionalni praznik:

praznik pomladi

2. Kitajska ljudska umetnost:

pekinška opera, borilne veščine

3. Kitajske obrti:

slikarstvo, vezenine, porcelan

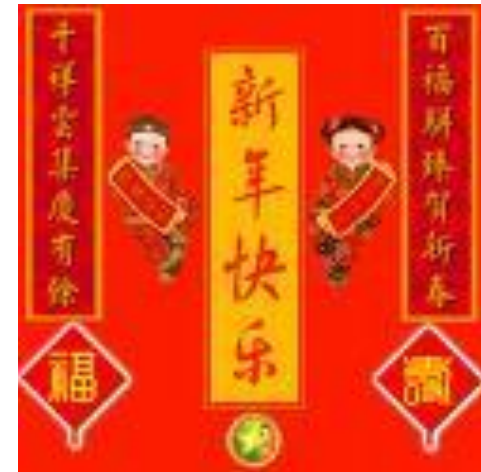
4. Kitajska arhitektura

Kitajsko novo leto ali praznik pomladi

Tradicionalni prazniki:

- praznik pomladi
 - praznik lampijončkov
 - praznik čiščenja grobov
 - festival zmajevih čolnov
 - praznik sredine jeseni
-
- Praznik pomladi, znan tudi kot kitajsko novo leto, velja za enega najpomembnejših v kitajski kulturi, enako kot božič v zahodni kulturi.

Praznik pomladi

Auspicious words:

金玉满堂

Treasures fill the home

生意兴隆

Business flourishes

岁岁平安

Peace all year round

恭喜发财

Wishing you prosperity

和气生财

Harmony brings wealth

心想事成

May all your wishes come
true

吉祥如意

Everything goes well

国泰民安

The country flourishes
and people live in peace

Kitajska ljudska umetnost

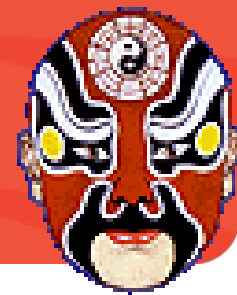
Dve posebni umetnosti

Pekinška opera

Borilne veščine
(Kung Fu)

Pekinška opera

- Najbolj vplivna opera na Kitajskem
- Razvila se je pred 200 leti
- V ospredju je gledališka igra, ki vključuje umetnost petja, plesa, recitiranja, akrobatike, mimike in borilnih veščin. Inštrumentalna glasba poudarja gibe in stopnjuje dramsko napetost.
- Slikoviti in razkošni kostumi

Obstajajo štiri glavne vloge:

- **Sheng:** moška vloga
- **Dan:** vse ženske vloge
- **Jing:** znan kot hualian, moška vloga s poslikanim obrazom
- **Chou:** imenovan tudi xiaohualian. A chou je dobrosrčen, šaljiv in smešen lik, podoben klovnu.

Pekinška opera

- Sheng
- Dan
- Jing
- Chou

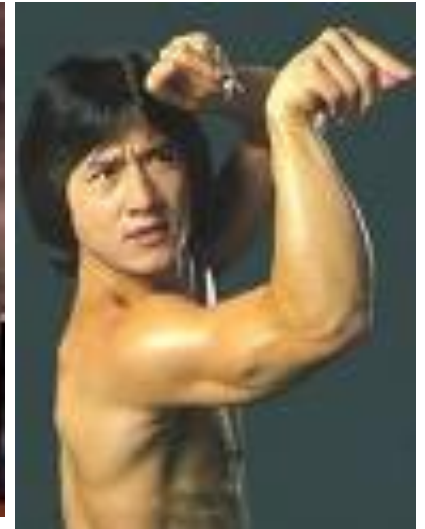
Obrazne poslikave predstavljajo pomemben del umetnosti.

Borilne veščine (Kung Fu)

Bruce Lee,
Jet Li in Jackie Chan

- Kitajski Wushu - Kung Fu sodi med borilne veščine

Borilne veščine (Kung Fu)

- **Kung Fu** pomemben in značilen sestavni del kitajske kulturne zgodovine in dediščine.
- **Kung Fu** ne vključuje samo telesne vadbe, ampak tudi kitajsko filozofijo, meditacijo in estetiko.
- **Namen:**
- samoobramba, vzdrževanje zdravja, metoda motivacije.

Kitajska arhitektura

- Sestava zgradb temelji na načelu ravnotežja in simetričnosti.
- Poslovne, stanovanjske stavbe, templji in palače so pogosto postavljeni simetrično, vzdolž prednje osi.
- Stranski del zgradbe predstavljata dve krili, na levi in desni strani, ki oblikujeta dvorišče z glavnim prostorom.

 SUNTECH

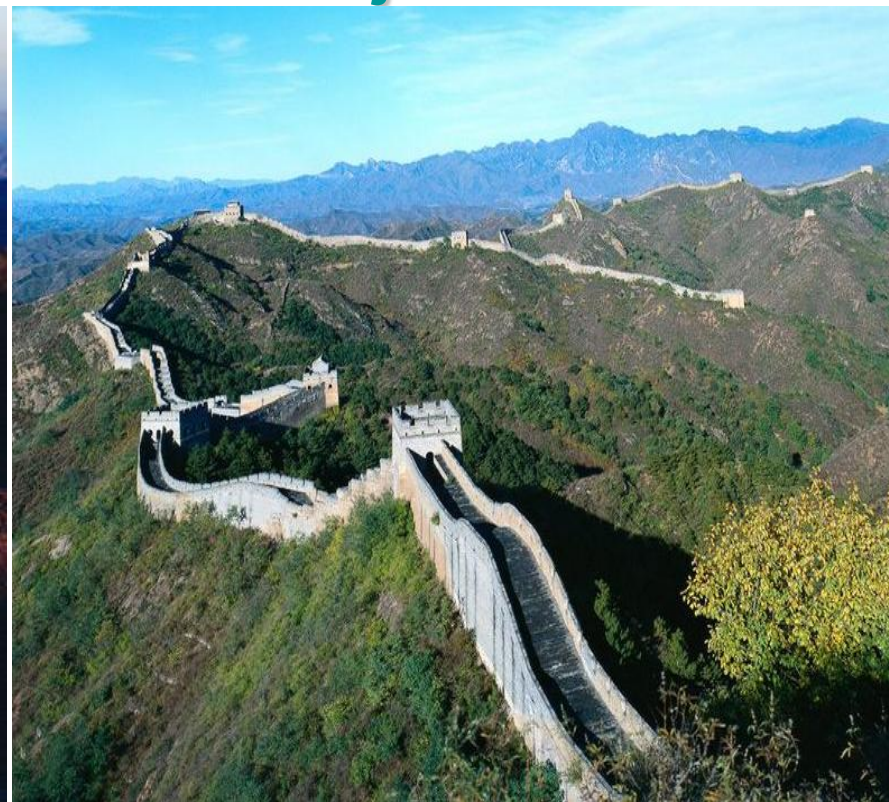
Prepovedano mesto

Kitajski zid

- Eden največjih čudes sveta
- Poteka čez puščave, gore in planote, od vzhoda do zahoda Kitajske
- Zgrajen od konca 14. do začetka 17. stoletja

Slikarstvo, vezenje, porcelan

vezenje

slikarstvo

porcelan